

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER
Spesialenheten for politisaker
Sjefen for Spesialenheten, besøk: Grønnegata 82
Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no

PÅTALEVEDTAK

SAK NR 14260353 659/17-123

FORFØLGELSE AV MOTORSYKKELFØRER A

Anmeldelsen

Den 6. oktober 2017 unnlot A å stanse for politikontroll i Porsgrunn, og politiet iverksatte bilforfølgelse. A kjørte motorsykkel. Han kjørte fra Porsgrunn og etter hvert på fylkesvei 356 i retning Drangedal. Etter å ha passert kommunegrensen inn til Drangedal kommune, kjørte A av veien. Han fikk bruddskader og ble transportert til sykehus i ambulanse.

Sør-Øst politidistrikt oversendte ved påtegning 9. november 2017 saken til Spesialenheten for politisaker.

Spesialenhetens undersøkelser

Vedlagt oversendelsen fra Sør-Øst politidistrikt fulgte kopi av straffesak [REDACTED] mot A for kjøring i påvirket tilstand og for ikke å ha stanset for kontroll. A var på tidspunktet siktet i saken.

Spesialenheten har forsøkt å komme i kontakt med A for avhør. Han har ikke besvart Spesialenhetens henvendelse.

Patruljen som fulgte etter A bestod av politibetjent B og politihøgskolestudent C. De er gitt status som mistenkt.

Nærmere om saken

I politiets anmeldelse, skrevet av politibetjent D, har D opplyst at hun natt til fredag 6. oktober 2017 arbeidet nattevakt ved Kragerø politistasjon sammen med politihøgskolestudent E. De kjørte uniformert politibil, [REDACTED], og var i uniform. D var sjåfør og leder av patruljen. Ca. kl. 01.47 meldte patrulje [REDACTED], bestående av B og politihøgskolestudent C, at en motorsyklist ikke hadde stanset for kontroll i Porsgrunn. Motorsyklisten "stakk". Motorsykkelen hadde registreringsnummer [REDACTED]. Operasjonssentralens undersøkelse viste at kjennemerket skulle tilhøre en hvit Peugeot moped. Patruljen var imidlertid ikke i tvil om at de kjørte etter en motorsykkel. Patruljen meldte at motorsyklisten kjørte i varierende hastighet. Det var ikke trafikk. Patruljen lå ca. 200 – 400 meter bak motorsyklisten.

På tidspunktet for meldingen kjørte politibetjent D på Rv. 38 ved Vårsjø/Gjerdemyra. Ca. kl. 01.52 meldte patrulje B341 at de kjørte i retning Vollskrysset og deretter mot Kilebygda. Ds patrulje fikk beskjed om å kjøre i utrykning mot stedet. Underveis meldte [REDACTED] om at føreren av motorsykkelen kastet noe i vegbanen.

D og E kjørte til Straumekrysset, og tok oppstilling ca. kl. 02.00. I samråd med operasjonsleder var planen å sperre vegen på en rett strekke. Kort tid etter at patruljen ankom Straumekrysset meldte [REDAKTERT] at de hadde passert kommunegrensen til Drangedal.

Ca. kl. 02.03 meldte [REDAKTERT] at motorsykkelen hadde truffet et autovern og at de trengte bistand av ambulanse. D og E kjørte i utrykning mot ulykkesstedet. Ulykkesstedet var på Fv. 356 ved avkjøringen til Skareveien, ca. 3,5 km til kommunegrensen i retning Skien. Kl. 02.08 meldte [REDAKTERT], ved D og E, at motorsykkelføreren lå ca. 11 meter nede i en skråning i ulendt terreng. Han hadde et åpent sår på høyre hofta og foten så ut til å være brukket. Fører opplyste å hete "A". Han var tydelig smertepåvirket, blek, kald og klam. Senere undersøkelser viste at han hadde brudd i begge anklene og i et skinnbein i foten. Det var også mulig brudd i underarm og håndledd.

Politibetjent D og politihøgskolestudent E kom til stedet ca. kl. 02.12.

Motorsykkelen lå på høyre side med fremdekket på vegskulderen retning Skien. Bakdekket lå ut på grusveien ved avkjøringen inn til Skareveien. Motorsykkelen var en KTM DUKE, svart med oransje detaljer. Motorsykkelen var påsatt kjennemerket [REDAKTERT]. Kjennemerket hadde blitt stjålet i løpet av natten fra [REDAKTERT] gate 7. Motorsykkelen hadde understallsnummer [REDAKTERT] og skulle ha hatt kjennemerke [REDAKTERT]. Motorsykkelen var meldt stjålet.

Føreren ble identifisert å være A. Han ble avhørt av politiet på sykehuset i Telemark mandag 9. oktober 2017. A forklarte at han hadde kjørt motorsykkel fra Oslo og skulle til Skien. Han kunne ikke huske mer, heller ikke at politiet hadde forsøkt å stanse ham i trafikk kontroll.

Spesialenheten har innhentet aktuelle nedtegnelser i politiets Politioperative register (PO-logg). Nedtegnelsen samsvarer i all hovedsak med det som er beskrevet av politibetjent D i "Anmeldelse av trafikkulykke". Sør-Øst politidistrikt har oversendt lydfiler av kommunikasjonen mellom operasjonssentralen og de involverte patruljene. Nedtegnelsen samsvarer i all hovedsak med det som er beskrevet av politibetjent D. Det er ikke på noe tidspunkt slik at politiet forfølger A ved å ligge tett bak ham. Der hvor avstand mellom patrulje og A blir nevnt, angis avstanden til 200-300 meter. I løpet av forfølgelsen blir det gitt klart beskjed om å utvise stor varsomhet. Det er ingen opplysninger på lydopptaket at det var noen patrulje i umiddelbar nærhet av der A kjørte av veien.

A ble 1. mars 2018 domfelt i Øvre Romerike tingrett for kjøring i påvirket tilstand m.m. I retten husket A hendelsen. Fra dommen side 8 gjengis:

"Tiltalte erkjente straffeskyld. Han forklarte at han natt til 6. oktober 2017 kjørte motorsykkel i Drangedal. Han fikk se blålys. Han kjørte videre da han ikke ønsket ikke å komme i kontakt med politiet. Han kjørte ut av vegen og ble skadet. Før kjøringen hadde han brukt amfetamin. Han har ikke innsigelse mot analysen som viser at han hadde 5,887 mikromol amfetamin i blodet. Han hadde ikke førerkort. I en sekk han hadde på seg under kjøringen oppbevarte han 101 gram amfetamin. Politiet beslagla amfetaminen. Tiltalte dømmes etter tiltalebeslutningen."

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1.

Saken anses tilstrekkelig opplyst for å kunne realitetsavgjøres, og er vurdert etter vegtrafikkloven § 3 første ledd, som lyder:

”Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke oppstår fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødige blir hindret eller forstyrret.”

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsen er straffbar, jf. vegtrafikkloven § 31.

I medhold av vegtrafikkloven § 11, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 2 nr. 4, kan fører av utrykningskjøretøy og fører av annet kjøretøy i politiets tjeneste fravike trafikkreglene når det er nødvendig eller vesentlig til lette i tjenesten. Føreren er likevel bundet av grunnregelen om aktpågivende og varsom kjøring i lovens § 3. Hvordan aktsomhetsnormen skal forstås når den skal anvendes på politikjøretøy i en utrykningsssituasjon, beror på en konkret vurdering der det foretas en avveining mellom behovet for å få gjennomført tjenesteoppdraget og hensynet til trafikksikkerheten, jf. bl.a. Rt. 1994 side 1478.

Bilforfølgelse er som metode godkjent og regulert i instruks fra Politidirektoratet. I Politidirektoratets instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy (rundskriv 2009/005) § 3 fremkommer blant annet følgende:

”3.2. Forfølgelse som innebærer utrykningskjøring... kan kun skje i det enkelte tilfelle når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Forfølgelse må hele tiden veies opp mot den trafikklfare man utsetter seg selv og andre for.

3.3. Forfølgelsen skal straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøy kan i stedet følges på avstand for å observere hvor kjøretøyet tar veien.”

Forfølgelsen av A ble igangsatt fordi han stakk av fra politikontroll. Det ble også raskt avklart at han kjørte motorsykkel med stjålet kjennemerke. Spesialenheten mener at politiet hadde grunn til å oppta forfølgelsen.

Det er ikke holdepunkter for at politibilens kjøring ut fra trafikksituasjonen på stedet i seg selv var uforsvarlig. Ut fra sakens opplysning, herunder lydopptak av samtale mellom patrulje og operasjonssentralen, legges det til grunn at patruljen holdt forsvarlig avstand til As motorsykkel under forfølgelsen. Det kan ikke lastes tjenestepersonene at A kjørte inn i autovernet.

Spesialenheten finner ikke holdepunkter for at det fra politiets side er opptrådt på et vis som kan lede til straffansvar. Saken henlegges for som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges som intet straffbart forhold anses bevist.

A, B og C underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket sendes politimesteren i Sør-Øst politidistrikt og rektor ved Politihøgskolen til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 4. oktober 2018